

ТӨВ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

ТӨСВИЙН ТӨВЛӨРҮҮЛЭН ЗАХИРАГЧ

АУДИТЫН КОД: ТӨА-2024/19/-НА-СТА-ТТЗ

ТӨВ АЙМГИЙН ЛҮН СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН 2023 ОНЫ
САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛД
ХИЙСЭН АУДИТЫН ХУРААНГУЙ ТАЙЛАН

Зуунмод 2024 он

Аудитын газрын дарга, тэргүүлэх аудитор Ц.Хишигжаргал

Утас: 70272582 Цахим хаяг: khishigjargalts@audit.gov.mn

Аудитын менежер О.Амаржаргал

Утас: 70273463 Цахим хаяг: amarjargalo@audit.gov.mn

Аудитор Б.Одбилэг

Утас: 70272287 Цахим хаяг: odbilegb@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг
дараах хаягаар авна уу. Цахим хаяг: www.audit.mn

АГУУЛГА

---

1. Хараат бус аудиторын дүгнэлт .....
2. Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл .....
3. Санхүүгийн тайлангийн тодруулга .....
- 3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа.....
- 3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин .....
- 3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал .....
- 3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлт .....
4. Аудитын тайлан.....
- 4.1 Ерөнхий зүйл.....
- 4.2 Материаллаг байдал.....
- 4.3 Төрийн хэмнэлтийн хуулийн хэрэгжилт .....
- 4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал .....
- 4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт .....
- 4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал.....
5. Аудитын илрүүлэлт .....
6. Аудитаар илэрсэн буруу илэрхийллийн нэгтгэл .....

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар
ЗГУМС	Засгийн газрын удирдлага мэдээллийн систем

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

ТӨВ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

41100, Төв аймаг, Зуунмод сум
Утас: 70272582, Цахим шуудан: tuv@audit.gov.mn
Цахим хаяг: www.audit.mn

2024.03.25 № 01/218

танай _____-ны № _____-т

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

ТӨВ АЙМГИЙН ЛҮН СУМЫН
ЗАСАГ ДАРГА С.ДАВААХҮҮ ТАНАА

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2-д заасны дагуу Төв аймгийн Лүн сумын Засаг даргын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Төв аймгийн Лүн сумын Засаг даргын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Төв аймгийн Лүн сумын Засаг даргын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 2023 оны жилийн эцсийн хэрэгжилтэд сумын Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2023 оны 11 дүгээр сарын 29-ны өдрийн хуралдааны 01 дүгээр тогтоолоор 87,1 хувь, 2023 оны хөгжлийн жилийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг 80,54 хувь буюу "Тодорхой үр дүнд хүрсэн" гэж тус тус дүгнэсэн байна.

Аудитын гол асуудал

Төв аймгийн Лүн сумын Засаг дарга тайлант онд түүхт ойн бүтээн байгуулалтын жилийн хүрээнд иргэдийн санал санаачилгаар Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр 356,219.6 мянган төгрөг, урсгал төсвийн хөрөнгөөр 298,608.2 мянган төгрөг, байгаль хамгаалах сангийн хөрөнгөөр 54,500.0 мянган төгрөг нийт 709,327.7 мянган төгрөгийн ажлыг төлөвлөж, гүйцэтгэлээр 441,767.9 мянган төгрөгийн ажлыг хийж гүйцэтгэсэн байна. Тухайлбал халуун усны газрын их засвар, хог тээврийн машины

шинэчлэл гэр хорооллын айл, өрхийг төвлөрсөн халаалтад холбох зэрэг ажлуудыг хийж гүйцэтгэсэн байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Аудитыг гүйцэтгэхэд аудитын хамрах хүрээний хязгаарлалт хийх шаардлагагүй болон хангалттай, зохистой нотолгоог олж авах боломжгүй нөхцөл үүсээгүй тул бидний олж авсан нотолгоо нь аудитын дүгнэлтийн суурь болоход хүрэлцээтэй, зохистой гэж үзлээ. Тус санхүүгийн тайланд толилуулаагүй, тодруулаагүй асуудал байхгүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ц.ХИШИГЖАРГАЛ

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

		/мянган төгрөгөөр/		
Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	Тодруулга	2022.12.31	2023.12.31
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН		525,611.7	787,474.4
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	3а, 3б	186,892.9	247,963.0
33	АВЛАГА	5а, 5б, 6а, 6б	255,845.6	368,453.3
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	8а, 8б, 8в	82,873.2	171,058.1
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН		5,205,076.9	5,052,162.4
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	12а, 12б, 12в	5,205,076.9	5,052,162.4
39200	Биет хөрөнгө		5,183,105.4	5,030,340.9
39300	Биет бус хөрөнгө	13	21,971.5	21,821.5
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II		5,730,688.6	5,839,636.8
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР		34,634.4	15,693.8
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	15а, 15б	34,634.4	15,693.8
41300	Өглөг	17а, 17б	34,634.4	15,693.8
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН		5,696,054.2	5,823,943.0
51	Засгийн газрын хувь оролцоо		5,696,054.2	5,823,943.0
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал		608,018.8	608,018.8
51200	Хуримтлагдсан үр дүн		4,729,710.5	4,857,895.1
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү		358,324.8	358,029.1
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V		5,730,688.6	5,839,636.8

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан

		/мянган төгрөгөөр/		
Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	Тодруулга	2022.12.31	2023.12.31
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)		3,879,491.0	2,736,023.9
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО		422,337.5	383,797.7
110	Орлогын албан татвар		205,847.2	231,346.1
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар		216,554.7	243,346.1
1101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт		-10,707.4	-12,000.0
113	Хөрөнгийн албан татвар		66,111.0	81,067.2
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж		150,379.3	71,384.3
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	1а, 1б	942,124.3	790,513.1
120	Нийтлэг татварын бус орлого		942,124.3	756,234.3
122	Тусламжийн орлого		0.0	34,278.8
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО		2,515,029.1	1,561,713.2
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	2а, 2б	3,468,060.0	2,584,443.1
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ		3,103,599.3	2,239,958.6
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ		1,420,143.2	2,219,106.4
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил		342,171.0	651,649.6
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл		46,812.2	79,450.2
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал		487,871.2	105,423.7
2104	Хангамж, бараа материалын зардал		62,147.4	69,525.2
2105	Нормативт зардал		43,446.9	52,252.3
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал		8,382.1	27,472.5
2107	Томилолт, зочны зардал		5,540.4	11,467.1
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж		175,157.5	199,257.5
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал		248,614.4	1,022,608.2
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ		1,683,456.1	20,852.2
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ		364,460.8	344,484.5

III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)		411,430.9	151,580.8
V	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН		4,577,830.6	22,540.0
VI	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)		-4,166,399.7	129,040.8

2.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

		/мянган төгрөгөөр/		
Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн	Цөөнхийн хувь оролцоо	Нийт цэвэр хөрөнгө/өмч
1	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	9,905,270.1	0.0	9,905,270.1
2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-42,816.3	0.0	-42,816.3
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	9,862,453.9	0.0	9,862,453.9
9	Тайлант үеийн үр дүн	-4,166,399.7	0.0	-4,166,399.7
10	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	5,696,054.2	0.0	5,696,054.2
11	2023 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	5,696,054.2	0.0	5,696,054.2
12	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-856.2	0.0	-856.2
13	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	5,695,198.0	0.0	5,695,198.0
14	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	-295.7	0.0	-295.7
19	Тайлант үеийн үр дүн	129,040.8	0.0	129,040.8
20	2023 оны 6-р сарын 30-наарх үлдэгдэл	5,823,943.0	0.0	5,823,943.0

2.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

		/мянган төгрөгөөр/		
Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	Тодруулга	2022.12.31	2023.12.31
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)		3,330,093.4	2,442,686.1
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО		422,337.5	383,797.7
110	Орлогын албан татвар		205,847.2	231,346.1
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар		216,554.7	243,346.1
1101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт		-10,707.4	-12,000.0
113	Хөрөнгийн албан татвар		66,111.0	81,067.2
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж		150,379.3	71,384.3
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж		13,027.7	9,332.2
1181	Газрын төлбөр		80,689.3	50,987.1
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр		56,662.3	11,065.0
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО		372,494.7	496,702.7
120	Нийтлэг татварын бус орлого		372,494.7	462,423.9
122	Тусламжийн орлого		0.0	34,278.8
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО		2,535,261.1	1,562,185.8
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН		3,006,309.7	1,942,231.1
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ		3,006,309.7	1,942,231.1
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ		1,320,236.6	1,921,378.9
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил		345,377.6	658,830.0
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл		45,867.4	82,456.0
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал		477,789.4	117,678.8
2104	Хангамж, бараа материалын зардал		39,303.2	54,930.9
2105	Нормативт зардал		47,423.8	68,657.0
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал		16,260.7	27,716.0
2107	Томиллолт, зочны зардал		5,540.4	11,467.1

2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж		177,571.8	307,742.1
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал		165,102.4	591,901.0
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ		1,686,073.0	20,852.2
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)		323,783.7	500,455.0
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)		453,729.2	438,883.9
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ		453,729.2	438,883.9
2200	Дотоод эх үүсвэрээр		453,729.2	438,883.9
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)		-453,729.2	-438,883.9
VII	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ДҮН		-33,406.0	-501.0
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ		33,406.0	501.0
VIII	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)		-163,351.5	61,070.1
101	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		350,244.4	186,892.9
20	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		186,892.9	247,963.0

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/мянган төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	2,299,531.8	2,045,350.2
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,656,057.1	1,627,671.4
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,636,867.1	1,608,481.4
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	615,612.2	610,713.3
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	76,951.4	76,431.8
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	548,344.8	533,589.4
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	48,638.5	47,170.9
2105	Нормативт зардал	6,000.0	6,000.0
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	18,000.0	18,000.0
2107	Томилолт, зочны зардал	13,445.3	11,467.1
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	270,262.7	268,666.9
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	39,612.2	36,442.0
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	19,190.0	19,190.0
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	19,190.0	19,190.0
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	543,474.7	417,177.8
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	100,000.0	501.0
III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	2,299,531.8	2,152,381.3
31	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	342,692.9	334,114.0
32	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,726,634.0	1,769,294.2
35	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	205,204.9	14,694.2
36	ТУСЛАМЖИЙН ЭХ ҮҮСВЭРЭЭС САНХҮҮЖИХ	25,000.0	34,278.8
6	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ	69.00	69.00
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	3	3
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	33	33
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	33	33

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/мянган төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	111,335.6	301,414.9
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	100,924.3	301,414.9
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	54,604.9	258,211.2
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	0.0	48,116.6
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	0.0	6,024.2
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	1,185.9	0.0
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	1,256.8	7,760.0
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	2,560.7	29,399.2
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	3,003.9	38,589.7
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	46,597.6	128,321.5
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	46,319.4	43,203.8
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	9,701.6	0.0
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	36,617.8	43,203.8
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	10,411.3	0.0
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	10,411.3	0.0
I	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	111,335.6	301,414.9
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	111,335.6	301,414.9
III	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(II)-(I)	0.0	0.0
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0.0	0.0
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0.0	0.0

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 24,066.8 мянган төгрөгийн зөрчил¹ илэрснээс, 23,146.3 мянган төгрөгийн 1 албан шаардлага, 1 зөвлөмж өгсөн.

5.1 Албан шаардлага

1. Орлого бүрдүүлэлттэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт:

1. Орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлэх орлогын батлагдсан төлөвлөгөө 407,864.5 мянган төгрөг, гүйцэтгэлээр 383,797.6 мянган төгрөг төвлөрсөн ба 16 нэр төрлийн орлогоос 6 нэр төрлийн орлого тасарсан байна. Үүнд хөрөнгийн орлого 6,210.0 мянган төгрөг, малын тоо толгойд ногдуулах албан татвар 15,837.6 мянган төгрөг, газрын төлбөр 9,109.3 мянган төгрөг, ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр 7,935.0 мянган төгрөг, түрээсийн орлого 1,715.3 мянган төгрөг, суутган-2 558.5 мянган төгрөг тус тус тасарсан байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлийн 41.2.1-д “Хуулийн дагуу улс, орон нутгийн төсөвт оруулах болон тухайн төсвийн байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлогыг бүрэн төвлөрүүлэх” гэж заасныг болон Санхүүгийн тайлангийн аудитын “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” гэсэн батламж мэдэгдлийг хангаагүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.2 дахь заалт болон МУЕА-ын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар батлагдсан “Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам”-ын 4.2.3.8-д “Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1-т заасан бусад нөхцөл байдал үүссэн” бол албан шаардлага өгнө гэсний дагуу шийдвэрлэсэн.

5.2 Зөвлөмж

Илрүүлэлт:

1. Төсөвт байгууллагуудын төсвийн гүйцэтгэлийн мэдээг сар бүр ЗГУМС-тэй тулган баталгаажуулахгүй өр, авлагыг бүрэн тусгаж мэдээлэхгүй байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.4-д “Төсвийн гүйцэтгэлийн мэдээг сар бүрээр, санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг улирал, хагас жил бүтэн жилээр бэлтгэж тайлагнана”, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.5-д “Дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах” гэсэн заалтыг зөрчсөн байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Төсөвт байгууллагуудын төсвийн гүйцэтгэлийн мэдээг сар бүр Төрийн сангийн төлбөр тооцооны журмын дагуу холбогдох маягтаар гаргуулан авч хянан баталгаажуулж байх.

Дээрх зөвлөмжийг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөг Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.5-д “Шалгагдагч этгээд болон холбогдох бусад албан тушаалтан нь энэ хуулийн 20.2-т заасан зөвлөмжийн мөрөөр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг аудитын тайланг хүлээн авснаас хойш 30 хоногийн дотор төрийн аудитын байгууллагад ирүүлнэ” заалтын дагуу ирүүлж, зөвлөмж болон албан шаардлагын биелэлтийг 2024 оны 6 дугаар сарын 14-ний өдрийн дотор Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газарт ирүүлнэ үү.

---

¹ Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. Санхүүгийн тайлангийн аудитад хамрагдсан байгууллагуудын санал дүгнэлтийн талаарх мэдээллийн нэгтгэл

№	Төсвийн захирагчийн ангилал	Байгууллага, нэгжийн тоо				Санал дүгнэлтийн хэлбэр			
		Аудитад хамрагдах	Үүнээс: Аудит хийсэн хэлбэр			Зөрчилгүй	Хязгаарлалттай	Сөрөг	Дүгнэлт өгөхөөс тагталзсан
			Санал дүгнэлт гаргасан	Түүвэрт хамруулсан	Аудит хийгээгүй				
A	1	2	3	4	5	7	8	9	10
1	Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал	1		1					
2	Засаг даргын тамгын газар	1	1			1			
3	Байгалийн нөхөн сэргээлтийн барьцаа сан	1		1					
4	Хоршоо хөгжүүлэх сан	1		1					
5	Эмийн эргэлтийн сан	1		1					
6	Орон нутгийн хөгжлийн сан	1		1					
7	Ойн анги	1	1			1			
	НИЙТ	7	2	5		2			

7. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/										
Байгууллагын нэр	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс			
							Залруулсан		Залруулаагүй	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Засаг даргын Тамгын газар	2	95,722.8	-	-	2	95,722.8	2	95,722.8		
Дүн	2	95,722.8	-	-	2	95,722.8	2	95,722.8		

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл										
/мянган төгрөгөөр/										
Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс							
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Засаг дарга	2	24,066.8			1	24,066.8	1	0.00		
Засаг даргын Тамгын газар	3	836,686.9	1	9,454.2	1	818,232.70	1	9,000.0		
Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал	3	13,925.3	1	2,525.3	-	-	2	11,400.0		
Эмийн эргэлтийн сан	1	305.0	1	305.0	-	-	-	-		

Монгол улс, Төв аймаг, Зуунмод сум
6 дугаар баг, Төрийн захиргааны 2 байр
Утас: +976 70272582, +976 70273204
И –мэйл: tuv@audit.gov.mn, Вебсайт: www.audit.mn